

Η παιδαγωγική αξιοποίηση των υπηρεσιών του Web 2.0

Νίκος Τζιμόπουλος

Ο μετασχηματισμός του διαδικτύου σε WEB 2.0

- Κοινωνική Δικτύωση
- Συμμετοχή
- Συν - συγγραφή
- Διαμοίραση

Είναι μία εκπληκτική διαδικτυακή συνεύρεση εκατομμυρίων ανθρώπων, από κάθε μεριά της γης, και τη διάθεση καθενός ξεχωριστά να συνεισφέρει στη συλλογική γνώση

Η δεύτερη γενιά του παγκόσμιου ιστού χαρακτηρίζεται από ανοικτές επικοινωνίες και αποκέντρωση του ελέγχου της πληροφορίας

- Κοινωνικά δίκτυα
- Ανάπτυξη περιεχομένου από τους χρήστες (ο έλεγχος περιεχομένου περνάει και στους χρήστες)
- Δυνατότητα των χρηστών για διαδικτυακή συνεργασία

Έχουν καταμετρηθεί

- 100.000.000 blogs παγκοσμίως
- καθημερινά δημιουργούνται 150.000 νέα blogs
- γράφονται 1.500.000 άρθρα (στοιχεία 2008)

Το νέο χάσμα των γενεών είναι τεχνολογικό

- Ο κόσμος μας αλλάζει με τέτοια ταχύτητα, που τα παιδιά είναι αναγκασμένα να ανακαλύπτουν τα πάντα μόνα τους, απορρίπτοντας τις εμπειρίες των γονιών και των δασκάλων τους ως παρωχημένες
- Οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς συχνά έρχονται σε δύσκολη θέση καθώς αδυνατούν να παρακολουθήσουν τα παιδιά μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή.
- Από την πλευρά της η γενιά του ipod δυσκολεύεται να βρει νόημα στο σύγχρονο σχολείο. Οι μαθητές χαρακτηριστικά δηλώνουν: «Όταν περνάμε στο προαύλιο του σχολείου πρέπει να βάλουμε το μυαλό μας σε κατάσταση «αναμονής», συχνά είμαστε αναγκασμένοι να περάσουμε στην «αδρανοποίηση»».
- Σε έρευνα (Levin, 2002) τα πρώτα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι μαθητές μας - κατά Μ.Ο. - εκφράζουν απορία στον καθηγητή τους κάθε 10 ώρες. Από την άλλη κάθε μήνα υποβάλλονται 2.27 δις ερωτήματα στο Google. Σε ποιον απευθύνονταν αυτές οι ερωτήσεις προ Google?
- Από το 1991 (Internet) , και για 16 χρόνια συνεχίζουμε να βλέπουμε την κορυφή του παγόβουνου, καθώς δεν είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε την επίδρασή του στην κοινωνία μας και στα εκπαιδευτικά συστήματα

Εικονικές Κοινότητες

- Τι είναι Κοινότητα; Μια ομάδα ανθρώπων που διασυνδέονται (αποφασίζουν να ενταχθούν, να επικοινωνούν μεταξύ τους, έχουν κοινά σημεία αναφοράς)
- **Εικονική κοινότητα πρακτικής είναι μια ομάδα ατόμων που δημιουργείται (ενώνονται) από την ανάγκη να επικοινωνήσουν με σκοπό να υποστηρίξουν ο ένας τον άλλο (αλληλεπιδράσουν) για την αντιμετώπιση προβλημάτων τα οποία υπάρχουν στον κοινωνικό τους (εργασιακό) χώρο, να συνεργάζονται και να οδηγούνται σ' ένα κοινό σκοπό (στόχο).** Τα προβλήματα αυτά, τα οποία είναι κοινά, μπορεί να είναι επαγγελματικά, κοινωνικά, διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου. Μοιράζονται τους αμοιβαία καθορισμένους στόχους, τις πρακτικές, τις πεποιθήσεις, εμπειρίες, γνώση, προβλήματα, ενδιαφέροντα, ένα πάθος και τους όρους λειτουργία της.
- Θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε τις κοινότητες πρακτικής σαν «Κοινωνικά Δίκτυα», που περιλαμβάνει ένα σύνολο προσώπων και τις μεταξύ τους σχέσεις. Καλύτερα όμως «Κοινωνικά Δίκτυα υποστηριζόμενα από υπολογιστές (ή ΤΠΕ)» που περιλαμβάνει τα πρόσωπα αλλά και τις σχέσεις που αναπτύσσονται μέσω υπηρεσιών ΤΠΕ, όπως το chat, το forum και το e-mail.

Χαρακτηριστικά: το μέγεθος, το πλήθος τους και οι δυνατότητες που διανοίγουν

- Η θεματική των Online κοινοτήτων είναι επίσης ποικίλη: μπορούν να αποτελούν κοινότητες με κοινά επαγγελματική ενδιαφέροντα (εκπαιδευτικά δίκτυα), οικογενειακά γκρουπ, «εικονικούς χώρους» κοινωνικής οργάνωσης (κόμματα, μη-κυβερνητικές οργανώσεις, ομάδες πολιτικού ακτιβισμού), εθνοτικά δίκτυα, ομάδες ατόμων με γεωγραφική διασύνδεση ή ακόμη και ομάδες ανάπτυξη λογισμικού (όπως οι ομάδες ανάπτυξης ελεύθερου/ανοιχτού λογισμικού).

Κοινή Γνώση (Συλλογική Νοημοσύνη)

«Ενυπάρχει στις ικανότητες, την κατανόηση και τις σχέσεις των μελών της, όπως επίσης και στα εργαλεία, τα αρχεία και τις διαδικασίες που ενσωματώνουν όψεις αυτής της γνώσης».

- Πληροφόρηση
- Συμβουλές
- Απορίες
- Διάδοση καλών πρακτικών

Για ποιο λόγο οι Online Κοινότητες είναι σημαντικές;

- Δυνατότητα επικοινωνίας χωρίς όρια χρονικά ή γεωγραφικά. Η επικοινωνία μπορεί να είναι σύγχρονη ή ασύγχρονη, με ήχο ή με εικόνα.
- Δυνατότητα πληροφόρησης – και μάλιστα στοχευμένης, ανάλογα με τη φύση της Online Κοινότητας.
- Δυνατότητα διαμοίρασης και συνεργατικής επεξεργασίας διαφόρων ντοκουμέντων, με ελεγχόμενη πρόσβαση.
- Σχεδίαση και υλοποίηση ομαδοσυνεργατικών projects – ειδικά για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Παραδείγματα

- www.sch.gr
- <http://www.alfavita.gr/>
- <http://users.sch.gr/alkisg/tosteki/index.php>
- www.epyna.gr

Το φαινόμενο των Blogs

- Ένα Ιστολόγιο (διαδικτυακό ημερολόγιο) είναι μια διαδικτυακή έκδοση που αποτελείται από περιοδικά άρθρα.
- Οι επισκέπτες του ιστολογίου μπορούν να σχολιάζουν, εφόσον το επιτρέπει ο διαχειριστής του, πάνω στα διάφορα άρθρα του ιστοχώρου.

Που οφείλεται η εξάπλωση των blogs;

- Δωρεάν
- Πολύ απλά στη δημιουργία και συντήρησή τους
- Ιδιαίτερος τρόπος έκφρασης – Ημερολόγιο, προσωπικές απόψεις
- Η ανάγκη των ανθρώπων να εκφράσουν δημόσια τις απόψεις τους, σκέψεις, προτάσεις, κριτικές

Εκπαιδευτική αξιοποίηση

- Τα ιστολόγια είναι ένα ψηφιακό εργαλείο δεύτερης γενιάς που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παιδαγωγική διαδικασία και να ενισχύσουν τη διδασκαλία, λόγω της διαδραστικότητας και της δυνατότητας για ομαδική εργασία που προσφέρουν.
- Η δημιουργία και τήρηση ενός εκπαιδευτικού ιστολογίου σηματοδοτεί την ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος δημοσιοποίησης ιδεών, σκέψεων, απόψεων, γνώσεων εκπαιδευτικών και μαθητών χρησιμοποιώντας τον λόγο και την εικόνα (κινούμενη ή μη) ως μέσα έκφρασης.

Μερικοί τρόποι με τους οποίους τα ιστολόγια μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία είναι:

- Ως πίνακες ανακοινώσεων
- Ως μέσα καθοδήγησης με την ανάρτηση οδηγιών
- Ως μέσα παρότρυνσης για προβληματισμό και διάλογο
- Ως συνεργατικά εργαλεία
- Ως ιστότοποι δημοσιότητας

(από το www.sch.gr)

Wikis

- Είναι είναι εργαλεία για να μοιραζόμαστε κείμενα, πληροφορίες, δεδομένα, αλλά με τη δυνατότητα συνεισφοράς από απεριόριστο αριθμό χρηστών.
- Τα Wikis επιτρέπουν στους χρήστες ενός ιστοχώρου να συνεισφέρουν περιεχόμενο, να το επεξεργαστούν και να βελτιώσουν το περιεχόμενο που έχουν συνεισφέρει άλλοι χρήστες, χωρίς να διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις Η.Υ., να εμπλουτίσουν με εικόνες, διαγράμματα, πίνακες ή ακόμα και αρχεία ήχου.
- Τα wikis αξιοποιούνται στον εκπαιδευτικό χώρο ως δικτυακοί χώροι συνεισφοράς περιεχομένου και εργαλεία μάθησης που ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία.

Wikipedia

- Πρόκειται για μία δωρεάν εγκυκλοπαίδεια (<http://wikipedia.org/>) η οποία συντάσσεται εξ ολοκλήρου από χρήστες του διαδικτύου σε περισσότερες από 82 γλώσσες.
- Αξιοποιεί την «Κοινή Γνώση για την από κοινού σύνταξη μιας εγκυκλοπαίδειας που θα είναι άρτια, σωστά ενημερωμένη και θα συμπεριλαμβάνει γνώση γύρω από τον κόσμο.
- Συνήθως, γύρω από κάθε θέμα, δημιουργείται και ένα κοινωνικό δίκτυο.
- Σύμφωνα με αυτά τα δεδομένα θα έπρεπε να έχει αποτύχει και να περιλαμβάνει ό,τι πιο παραπλανητικό υπάρχει, από τη στιγμή που ο καθένας μπορεί να μεταβάλλει το περιεχόμενό της. Και όμως, ενώ πρόκειται για προϊόν εθελοντικής εργασίας, γνώρισε εντυπωσιακή ανάπτυξη σε σύντομο χρονικό διάστημα και αποδεικνύεται τόσο αξιόπιστη όσο και οι άλλες εγκυκλοπαίδειες.
- Έρευνα του περιοδικού Nature (www.nature.com) έδειξε πως η Wikipedia έχει κατά μέσο όρο τέσσερα λάθη στην καταχώριση, ενώ η Britannica τρία.

Στην εκπαίδευση

Εάν θέλουμε να διδάξουμε ένα μάθημα Γεωγραφίας με τη βοήθεια ενός wiki, ο εκπαιδευτικός ανεβάζει εκεί το υλικό του και προσκαλεί τους μαθητές του να εγγραφούν και να συνεισφέρουν με πληροφορίες, φωτογραφίες, links, σχόλια, χάρτες και ότι άλλο σχετικό έχουν ή βρίσκουν από το διαδίκτυο. Ο καθένας μπορεί να τροποποιήσει την πληροφορία που θα βρει ήδη γραμμένη από τον καθηγητή του ή τους συμμαθητές του και να προσθέσει κάτι δικό του. Όλες οι μεταβολές καταγράφονται για κάθε χρήστη.

Podcasts - YouTube

- Το podcast είναι μία ηχογραφημένη ομιλία, που μεταδίδεται μέσω Ίντερνετ και μπορεί να αναπαράγεται από τον επισκέπτη όποτε θέλει.
- Μέσα από κάποιο λογισμικό σύλληψης (podcatcher), ο χρήστης επιλέγει τις εκπομπές που του αρέσουν και κάθε φορά που μία νέα είναι διαθέσιμη, την αποθηκεύει μέσω διαδικτύου στον υπολογιστή του.
- Υποστηρίζεται ότι με την αξιοποίηση της τεχνολογίας των podcasts μας παρέχετε η δυνατότητα “...να δώσουμε τον έλεγχο της μάθησης στους εκπαιδευόμενους” (Renninger, 2002). Ήδη αρκετά Πανεπιστήμια αξιοποιούν αυτή την τεχνολογία προκειμένου να μεταδώσουν ομιλίες του εκπαιδευτικού τους προσωπικού
- Ακόμη και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο -παραδοσιακά συντηρητικό στις επιλογές των εκπαιδευτικών του μέσω- αξιοποιεί πλέον την τεχνολογία των podcasts.

SecondLife

- Το SecondLife είναι ένας τρισδιάστατος, εικονικός κόσμος.
- Πρόκειται για ένα τρισδιάστατο εικονικό περιβάλλον το οποίο διαμορφώνεται εξολοκλήρου από τους κατοίκους του, που αντιπροσωπεύουν τα τρισδιάστατα εικονίδια που ονομάζονται 'avatar'.
- Στο Second Life, χτίζονται εταιρείες, γίνονται γνωριμίες, συνέδρια και τσακωμοί και φυσικά πληρώνοντας αληθινά χρήματα κάποιος μπορεί να αγοράσει χρήματα του Second Life. Οι εταιρείες δεν άργησαν να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία και άνοιξαν δικά τους μαγαζιά (Toyota, Mercedes, Nissan, Cisco, AOL, Philips, Sun, Intel, Sony, ING, Vodafone, Reuters κλπ).

-
- Σύμφωνα με τους πιο πρόσφατους υπολογισμούς οι «κάτοικοι» του SL ξεπερνούν τα 6.000.000 (στοιχεία 2008), ενώ ο αριθμός αυτός φαίνεται να αυξάνεται σχεδόν γεωμετρικά.
 - Πρόκειται για ένα ταχύτατα εξελισσόμενο φαινόμενο με ραγδαία οικονομική ανάπτυξη εκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ το μήνα.
 - Η Σουηδία, είναι η πρώτη χώρα που ίδρυσε επίσημα πρεσβεία, αλλά και ιδιώτες, εταιρίες, οργανισμοί και κράτη, επιχειρούν να συμβαδίσουν με τις νεώτερες τεχνολογικές εξελίξεις και να εκμεταλλευτούν όσο και όπως μπορούν το «φαινόμενο».

Στην εκπαίδευση

- Ήδη το MIT στο <http://ocw.mit.edu> διαθέτει δωρεάν για όλο τον κόσμο εκπαιδευτικό υλικό σχεδόν από το σύνολο των προπτυχιακών προγραμμάτων του. Δεν δίνει ακόμη τίτλους σπουδών.
- www.uopeople.org University of People, Μη κερδοσκοπικό διαδικτυακό πανεπιστήμιο που λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Απευθύνεται σε υποψήφιους φοιτητές που δεν έχουν τα μέσα για να σπουδάσουν
- www.classroom20.com Κοινωνικό Δίκτυο για εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται για την ανταλλαγή εργαλείων που μπορούν να εφαρμόσουν στην τάξη
- Μέσα σε εικονικούς κόσμους όπως το Second Life θα μπορούσαν να γίνονται δια ζώσης σεμινάρια, όπου εμείς θα παρακολουθούσαμε με avatar

Facebook

- Ξεκίνησε το 2002 από φοιτητές
- Σήμερα έχει 500.000.000 μέλη
- 150 φίλοι είναι ο μέσος όρος του κάθε χρήστη, όσο είναι και ο μέσος όρος του πληθυσμού των χωριών και οικισμών σε προηγούμενες εποχές (Νικόλας Χρηστάκης, «Συνδεδεμένοι»).
- Δημιουργία «φιλίας» με ανθρώπους από όλο τον κόσμο
- Δυνατότητα επικοινωνίας με ξεχασμένους φίλους

Αλλά

- Οι όροι χρήσης είναι μονομερείς
- Παραχωρούμε στους διαχειριστές την άδεια να χρησιμοποιούν το υλικό μας (φωτογραφίες, videos, κείμενα)
- Ψεύτικα profile
- Πληροφορίες που βάζουμε, πιθανόν να χρησιμοποιηθούν από τους μελλοντικούς εργοδότες μας
- Εθισμός

Εκπαιδευτικά Παιχνίδια

- Κάθε μήνα 11.000.000 παίκτες σ' ολόκληρο τον κόσμο παίζουν ένα παιχνίδι στο Διαδίκτυο, το World of Warcraft
- Σήμερα αρκετοί εκπαιδευτικοί προσπαθούν να αξιοποιήσουν τα παιχνίδια στη διδακτική πράξη
- <http://www.paixnidakia.gr/browse.php?c=12&p=1> Παιχνίδια γεωγραφίας, μαθηματικών κλπ
- <http://www.jele.gr/> παιχνίδια για μαθητές Α-Β-Γ Δημοτικού
- <http://www.easyschool.gr/games.htm> Διάφορα εκπ/κά παιχνίδια (μνήμης, παζλ κλπ)
- http://idimsar.eduportal.gr/?page_id=2353 Πολλά εκπαιδευτικά παιχνίδια και παιχνίδια διασκέδασης
- http://9gym-peiraia.att.sch.gr/Allilepidrastika_Paixnidia/Ekpaideftika_Paixnidia.html Εκπαιδευτικά παιχνίδια για το Γυμνάσιο
- http://www.xplora.org/ww/el/pub/spring2010/games_educational_games.htm Παιχνίδια για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Προστασία

Δεν πρέπει να είμαστε φοβικοί με αυτά. Παρόμοια προβλήματα και ανησυχίες είχαμε και σε προηγούμενες ανακαλύψεις όπως του βιβλίου ή του τηλεφώνου. Καλό είναι να προετοιμαζόμαστε και να προστατεύομαστε. Να μην μεγαλώνουμε το τεχνολογικό χάσμα με τους μαθητές μας, αλλά να χρησιμοποιήσουμε τα νέα αυτά εργαλεία για να βελτιώσουμε τη διδασκαλία μας

Σε νέο μάθημα, αλλά και σε όλα τα μαθήματα που χρησιμοποιούν τα παραπάνω εργαλεία καλό είναι να διδάσκονται

- Κίνδυνοι και τρόποι προστασίας
- Αξιολόγηση Πληροφορίας και Εργαλείων

Πρόταση για την εφαρμογή τους στην διδασκαλία

- Εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου και ρητά διατυπωμένου σχεδίου εφαρμογής (χρονοδιάγραμμα, βιωσιμότητα)
- Μόνιμη και συνεχή υποστήριξή του από εκπαιδευτικούς θεσμούς
- Δημιουργία και υποστήριξη τοπικών δομών σε επίπεδο Νομού και σχολείου, με στόχο τη στήριξη και προώθηση πρωτοβουλιών και καλών πρακτικών
- Ενδοσχολικής Επιμόρφωσης και Υποστήριξης των Εκπαιδευτικών